

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/198/2022
Identifikačné číslo spisu: 1109216267
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1109216267.20

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Valentovej a členov senátu JUDr. Petra Brňáka a JUDr. Andrey Dudášovej v spore žalobcu K. K., L., A. E. XX, zastúpeného MÉSŽÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s.r.o., Zvolen, P. O. Hviezdoslava 344/23, IČO: 52488047, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-25C/133/2009 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25C/133/2009), o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. júna 2018, sp. zn. 5Co/66/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu vo výške 9.000 eur (prvý výrok) a titulom náhrady škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 31.440 eur (druhý výrok). Vo zvyšku žalobu zamietol (tretí výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 65% (štvrtý výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že v poradí prvým rozsudkom zo 07. novembra 2012, č.k. 25C/133/2009 - 118 žalobu zamietol v celom rozsahu z dôvodu premlčania nárokov uplatnených v súvislosti s náhradou škody - straty na zárobku, škody na zdraví a nemajetkovej ujmy. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 21. decembra 2015, č.k. 5Co/593/2015-221 zrušil predmetný rozsudok, nakoľko mal za to, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil skutkové tvrdenia, a preto dospel k nesprávnemu právnomu záveru, pričom jeho odôvodnenie bolo nezrozumiteľné.

1.2. V súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy konštatoval, že z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že žalobca väzbu vykonal v období od 30. októbra 1997 do

25. októbra 1998, a to na základe rozhodnutia Okresného súdu Zvolen o vzatí do väzby z 31. októbra 1997 sp. zn. Tp 50/97, ktoré následne nadobudlo charakter nezákonného rozhodnutia z dôvodu, že žalobca bol rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2009 sp. zn. 2To 342/2008 oslobodený spod obžaloby v celom rozsahu, čím nastal predpoklad zodpovednosti štátu v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) za spôsobenú škodu, keďže v danom prípade žiadne okolnosti vylučujúce zodpovednosť štátu, všeobecne stanovené v § 5 ods. 2, 3 zákona č. 58/1969 Zb., nenastali. Preto i s poukazom na skutočnosť, že žalobca nebol vzatý do väzby vlastným pričinením a opakovane žiadal o svoje prepustenie dospel k záveru, že žalobca má právo na odškodnenie nemajetkovej ujmy týmto nezákonným rozhodnutím spôsobenej a v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), národných súdov zohľadňujúcich životnú úroveň v danom štáte, ako aj právne normy priznávajúce limitované odškodnenie obetiam trestných činov mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 25 eur za každý deň väzby a vo zvyšku žalobu zamietol. Zdôraznil, že každé obmedzenie osobnej slobody predstavuje závažný zásah do súkromného a osobného života jednotlivca, ktoré sa dotýka jeho cti a povesti.

1.3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že pri rozhodovaní o náhrade za sťaženia spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) vychádzal zo žalobcom predloženého odborného posudku znalca (odbor psychiatria), z ktorého okrem iného vyplynulo, že poškodenie zdravia (posttraumatická stresová porucha), majúce pôvod v stresových situáciách, ktoré vznikli pri jeho nezákonnom stíhaní, je v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním a uväznením žalobcu, pričom ide o trvalú zmenu osobnosti žalobcu, ktorá sa nedá pozitívne ovplyvniť žiadnymi liečebnými opatreniami. Prvoinštančný súd priznal odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa výšky ohodnotenej v znaleckom posudku počtom bodov 1 000, ktoré znalec zvýšil na dvojnásobok, teda 2 000 bodov, hodnota 1 bodu predstavovala 15,72 eura. Vo vzťahu k žalovanou namietanej objektívite znaleckého posudku zdôraznil, že znalec prirodzene vychádzal z podkladov a tvrdení vyšetrovanej osoby a na základe svojich odborných vedomostí a znalostí bol schopný posúdiť, aké skutočnosti boli spôsobilé vyvolať zmeny na duševnom a telesnom zdraví vyšetrovaného. Za nevýznamné považoval i časové hľadisko medzi väzbou a liečbou žalobcu (predovšetkým v psychickej rovine), ktorú žalobca začal riešiť až na základe výsledku trestného konania.

1.4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods.1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) tak, že žalobcovi priznal na základe zásady úspechu podľa § 262 ods.1 CSP nárok na náhradu trov konania v rozsahu 65%.

2. Na odvolanie žalovanej odvolací súd rozsudkom z 19. júna 2018 sp. zn. 5Co/66/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a vo výroku o trovách konania (prvý výrok) a o trovách predmetného konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd konštatoval, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že trestné stíhanie žalobcu trvalo od 31. októbra 1997 do rozhodnutia o jeho oslobodení spod obžaloby z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa dopustil skutku, ktorý mu bol kladený za vinu. V priebehu trestného stíhania bol žalobca vo väzbe od 30. októbra 1997 do 25. októbra 1998. V čase vzatí do väzby mal žalobca 25 rokov, krátko predtým vstúpil do manželstva s manželkou Z., s ktorou vytvoril samostatnú domácnosť, syn O. nemal ani dva roky. Po prepustení z väzby mal problémy nájsť si prácu, istý čas pracoval v cudzine. Po skončení trestného stíhania žalobca vyhľadal pomoc psychiatra. Predložil posudok o sťažení spoločenského uplatnenia, v zmysle ktorého vzniknuté zdravotné ťažkosti sú v príčinnej súvislosti s nezákonným stíhaním žalobcu justičnými orgánmi v rokoch 1997 a 1998. Znalec z odvetvia psychiatrie MUDr. H. S. ustálil sťaženie spoločenského uplatnenia na 2 000 bodov (zvýšenie na dvojnásobok). Žalobca sa stal plne invalidným od roku 2011 (75 %-tný pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre ťažkú chronifikovanú posttraumatickú stresovú poruchu, ktorá vyvrcholila v trvalú zmenu osobnosti, lekárska správa z č.l. 271).

2.2. Mal za to, že súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým a na ne nadväzujúcim právnym záverom jednak o opodstatnenosti žaloby v časti nemajetkovej ujmy podľa čl. V Dohovoru o ochrane

ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), keď vzhľadom na oslobodenie žalobcu spod obžaloby je potrebné väzbu podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. považovať za nezákonnú, ako i o primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 25 eur za jeden deň väzby, keď správne prihladol na existujúcu judikatúru súdov, vrátane rozhodnutia EŠLP vo veci Winkler c/a SR, na ktoré poukazovala žalovaná. V početných súdnych rozhodnutiach nemajetková ujma za jeden deň väzby v takomto rozsahu je považovaná za primeranú, a to bez ohľadu na výšku odškodňovania obetí trestných činov podľa zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2006 Z. z.“). Uvedený predpis nemožno aplikovať vo veci bezvýhradne, ide len o jeden z návodov pri ustáľovaní rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej v prípade, keď zodpovednosť štátu prichádza do úvahy podľa zákona č. 58/1969 Zb. (absencia kritérií pre rozsah). Nemožno pritom opomenúť, že v novom zákone č. 514/2003 Z. z. boli zákonodarcom nastavené kritériá pre žalobcu výhodnejšie.

2.3. Ďalej dôvodil, že súd prvej inštancie nepochybil ani pri priznaní náhrady škody na zdraví (§ 20 zákona č. 58/1969 Zb., § 444 Občianskeho zákonníka). V tejto súvislosti pritom poukázal na to, že žalobca predložil odborný posudok znalca, ktorým jednak preukázal, že škoda na zdraví vznikla v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, jednak rozsah nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Na záver dodal, že ak žalobca začal na zdravotné ťažkosti spočívajúce so psychiatrickým ochorením liečiť až v roku 2010 po skončení trestného stíhania, táto skutočnosť nespochybňuje závery znalca, že boli vyvolané trestným stíhaním, osobitne väzbou.

2.4. Vo vzťahu k napadnutému výroku o trovách konania uviedol, že žalobca bol síce neúspešný v časti náhrady nemajetkovej ujmy prevyšujúcej 9 000 eur, avšak v tejto časti (podstatnej v neúspechu žalobcu) rozhodnutie záviselo od úvahy súdu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľka zároveň navrhla, aby dovolací súd v zmysle § 444 ods. 1 CSP odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu existencie dôvodu hodného osobitného zreteľa súvisiaceho najmä s opodstatnenosťou ňou podaného dovolania a prípadným začatím núteného výkonu tohto rozhodnutia s ohľadom na rozsah žalobcovi priznaného nároku na peňažné plnenie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) dovolateľka namietala v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k priznanému nároku na náhradu škody na zdraví. Mala za to, že odvolací súd sa nevysporiadal jednak s námietkami žalovanej ohľadom zmätočnosti a nejasnosti titulu, na základe ktorého sa žalobca domáhal jeho priznania, ako i s námietkami týkajúcimi sa dôveryhodnosti, relevantnosti a záverov predloženého znaleckého posudku č. 5/2012 a oprávnenosti znalca stanoviť bodové ohodnotenie poškodenia zdravotného stavu žalobcu. Namietala, že odvolací súd nedal žiadnu odpoveď, že znalec nebol ošetrojúcim lekárom žalobcu, preto nebol oprávnenou osobou na stanovenie bodového hodnotenia poškodenia zdravia žalobcu a zároveň sa nevyjadril ani k namietanej nesprávne priznanej výške náhrady škody na zdraví. V tejto súvislosti tiež poukázala na to, že počas celého konania o náhradu škody pred súdom prvej inštancie ako aj pred odvolacím súdom nebolo preukázané kedy žalobcova choroba vznikla, resp. kedy už bolo možné jeho stav považovať za ustálený a nie je zrejmé na základe akej úvahy odvolací súd dospel k záveru o správnosti aplikovania zákona č. 437/2004 Z.z. a o nesprávnosti aplikácie vyhlášky č. 32/1965 Zb. Napokon vytýkala odvolaciemu súdu, že zneprehľadnil situáciu, keď v bode 12. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že škoda na zdraví mala vzniknúť žalobcovi v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním a na inom mieste uviedol, že žalobcovi škoda na zdraví vznikla v príčinnej súvislosti s jeho väzobným stíhaním.

3.2. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) žalovaná videla pri riešení právnej otázky „aplikácie zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi vo vzťahu k primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s čl. 5 ods. 5 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd s ohľadom na zásadu spravodlivého zadostučinenia“. Podľa dovolateľky sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú predstavujú rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 6MCdo/15/2012, 4Cdo/171/2005, 6Cdo/37/2012,

3Cdo/7/2017, 3Cdo/19/2018, keď nesprávne aplikoval ustanovenia zákona č. 215/2006 Z. z., nakoľko pri určovaní primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť limity zakotvené v judikatúre najvyššieho súdu, hmotnoprávných predpisoch ako aj v rozhodovacej činnosti ESLP. Aplikáciu zákona č. 215/2006 Z. z. v prípadoch posudzovania primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy za zásah orgánu verejnej moci je zároveň potrebné považovať za premietnutie a akceptovanie rozhodovacej činnosti ESLP. Podľa jej názoru odvolací súd pri jej riešení nezohľadnil iné právne predpisy upravujúce finančné kompenzácie za spôsobené ujmy, ale ani relevantné rozhodnutia ESLP. V obdobných konaniach o náhradu škody a nemajetkovej ujmy nemožno priznávať neprimerané sumy, výška ktorých by v konečnom dôsledku bagatelizovala nároky priznávané podľa zákona č. 215/2006 Z.z. Ujma spôsobená stratou života predstavuje najzávažnejší dôsledok, za ktorý zákon priznáva maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy a takáto ujma nemôže byť odškodňovaná sumou neporovnateľne nižšou ako v prípade ujmy na cti alebo povesti fyzickej osoby.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol podané dovolanie odmietnuť ako neprípustné, resp. zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd, vychádzajúc z argumentácie žalovanej a zistiac splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP uznesením zo 07. novembra 2019 sp. zn. 7Cdo/88/2019 vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odložil až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovanej.

6. Najvyšší súd uznesením z 25. novembra 2020 sp. zn. 7Cdo/88/2019 dovolanie žalovanej v časti namietanej procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako aj v časti vady právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti (§ 447 písm. c) CSP), pretože takéto vady zistené neboli.

7. Predmetné uznesenie najvyššieho súdu žalovaná napadla ústavnou sťažnosťou, ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vyhovel nálezom z 25. augusta 2022 č. k. III. ÚS 333/2021-25 (ďalej aj „zrušujúci nález“), ktorým okrem iného výrokom 2. zrušil uznesenie najvyššieho súdu z 25. novembra 2020 sp. zn. 7Cdo/88/2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd konštatoval, že v danom prípade je nepochybné a z dovolania aj celkom zrejmé, že sťažovateľka vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu namietala, že odvolací súd sa podľa jej názoru žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej námietkami, ktoré podrobne a celkom konkrétne uviedla v časti III podaného dovolania a nie dôveryhodnosť znaleckého posudku, nesprávny právny záver súdov, či nesprávne vykonanie dokazovania, obstarávanie skutkových podkladov, ako to uvádza najvyšší súd. Podľa ústavného súdu je tiež celkom zrejmé, že najvyšší súd dovolacie námietky sťažovateľky nesprávne uchopil, a tak namiesto toho, aby preskúmal ich dôvodnosť, dovolanie odmietol, a to bez jeho meritórneho preskúmania. Pokiaľ sťažovateľka namietala absolútny nedostatok odôvodnenia odvolacieho súdu vo vzťahu ku konkrétnym právnym/skutkovým otázkam, potom úlohou dovolacieho súdu bolo preskúmať, či námietky sťažovateľky sú podstatné, a to so zreteľom na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04); a ak ide o také námietky, ktoré majú podstatný význam, či sa s týmito námietkami odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal, a to ústavne súladným spôsobom (bod 22. odôvodnenia nálezu).

8.1. Ústavný súd ďalej poukázal, že konštatovanie najvyššieho súdu (uvedené v bode 13.5. napadnutého uznesenia najvyššieho súdu), že rozhodnutie odvolacieho súdu je preskúmateľné, pretože uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, je s ohľadom na uvedené celkom zjavne nepostačujúce. Preto zdôraznil, že úlohou najvyššieho súdu bude opätovne rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky podľa § 420 písm. f) CSP, rešpektujúc právny názor ústavného súdu vyslovený v predmetnom rozhodnutí (body 23.

a 27. odôvodnenia nálezu).

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze (§ 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné vzhľadom na uplatnené dovolacie dôvody (§ 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP), avšak nie je dôvodné.

10. Dovolací súd skôr ako pristúpi k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľky o porušení práva na spravodlivý proces považuje za podstatné zdôrazniť, že viazanosť právnym názorom vysloveným v rozhodnutí ústavného súdu, § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky upravuje, čo sa v teórii označuje ako vertikálny precedens s kasačnou záväznosťou, kde „vyšší“ orgán prikazuje „nižšiemu“, ako má vo veci ďalej postupovať a rozhodnúť. Orgán verejnej moci je po náleze ústavného súdu povinný ho vykonať a riadiť sa ním pri prerokovávaní a rozhodovaní vo veci. Vec musí rozhodnúť a posúdiť tak, ako mu ústavný súd prikázal (k tomu viď aj ĽALÍK, M., ĽALÍK, T. Zákon o ústavnom súde. Komentár. Bratislava: WOLTERS KLUVER SR, 2019, s. 404).

10.1. Viazanosť právnym názorom vyjadreným v kasačnom rozhodnutí inštancie vyššieho súdu (ale i právneho názoru vyjadreného v náleze ústavného súdu, ktorý stricto sensu nie je inštancie vyšším súdom) vyplýva zo zmyslu kasácie v právnom poriadku. Ak by tomu tak nebolo, kasačná právomoc vyšších súdov (v danom prípade ústavného súdu) by nemala rozumný zmysel a musela by byť nahradená právomocou apelačnou (k tomu pozri publikáciu Bobek, Kühn a kol.: Judikatura a právní argumentace, Vydavatelství Auditorium, Praha, 2013, str. 104, 105).

10.2. Najvyšší súd v súvislosti s kasačnou záväznosťou rozhodnutia ústavného súdu si je vedomý kasačnej záväznosti nálezov ústavného súdu ako záväznosti takmer absolútnej, keď nielen výrok nálezu, ale aj nosné dôvody uvedené v jeho odôvodnení sú záväzné, pretože vyjadrujú názor ústavného súdu, ktorý tak interpretuje princípy aplikácie práva, pristúpil k nasledujúcemu prejednávaniu dovolania žalovanej.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

12. Dovolanie aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

13. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti

rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

14. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

15. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

16. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

20. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s

uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

21. S poukazom na vyššie uvedené, ako aj rešpektujúc právny názor ústavného súdu vyjadrený v zrušujúcom náleze (bod 8. a 8.1.), dovolací súd sa zaoberal otázkou či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou v konaní podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Z časti III. podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom vyplynulo (bod 3.1.), že žalovaná namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, zdôrazňujúc pritom, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku (a) nijakým spôsobom nevyjadril k namietanej zmätočnosti a nejasnosti uplatneného nároku na náhradu škody na základe viacerých titulov, čo malo podľa dovolateľky za následok nemožnosť ustálenia príčinnej súvislosti medzi uplatnenou škodou na zdraví a titulom; (b) nevysporiadal sa ani s jej námietkami vo vzťahu k relevantnosti, dôveryhodnosti a záverom znaleckého posudku; (c) nedal dovolateľke žiadnu odpoveď na podstatnú námietku, že keďže znalec nebol ošetrujúcim lekárom žalobcu, preto nebol oprávnenou osobou na stanovenie bodového hodnotenia poškodenia zdravia žalobcu; (d) nevyjadril sa k námietke dovolateľky, že v prípade bodového ohodnotenia poškodenia zdravia vo výške určenej v prípade žalobcu, bol posudok povinný potvrdiť prednosta príslušného odborného oddelenia; (e) opomenul vyjadriť sa aj k výške náhrady škody na zdraví, ktorá mala byť (v prípade akceptovania znaleckého posudku) určená vo výške 3.983,27 eura; (f) neuviedol na základe akej úvahy dospel k záveru o správnosti aplikovania zákona č. 437/2004 Z.z. a o nesprávnosti aplikácie vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej „vyhláška č. 32/1965 Zb.“) a (g) sám ešte viac zneprehľadnil situáciu, keď v bode 12. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že škoda na zdraví mala vzniknúť žalobcovi v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním a na inom mieste uviedol, že žalobcovi škoda na zdraví vznikla v príčinnej súvislosti s jeho väzobným stíhaním.

23. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra ESĽP uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESĽP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

24. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v

neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

25. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

26. Práve priblížený výpočet samozrejme nemôže byť (ani mať ambíciu byť) úplným, keďže sa v konkrétnom prípade môžu vyskytnúť i iné nedostatky v argumentácii (podľa okolností buď súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu alebo aj oboch takýchto súdov - pri nahliadaní na problém optikou súdu dovolacieho), ktorých prítomnosť rovnako spôsobí nerešpektovanie čiastkového práva na spravodlivý súdny proces reprezentovaného právom strany na objektívne presvedčivé (uspokojivé) odôvodnenie výsledku rozhodovacej činnosti súdu.

27. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zřejmé, z ktorých skutočností vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Z rozhodnutia oboch súdov vyplýva, na základe akých skutočností dospeli k záveru, že žalobca preukázal uplatňovaný nárok na náhradu škody na zdraví a nemajetkovej ujmy v priznanom rozsahu. Súd prvej inštancie priznanie nároku v časti náhrady škody na zdraví po ustálení, že základnou príčinou negatívnych zmien na zdraví žalobcu bola nezákonná väzba, odôvodnil závermi znaleckého posudku č. 5/2012 vypracovaného dňa 16. decembra 2012 súdnym znalcom MUDr. H. S. o odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia počtom bodov 1 000 zvýšený na dvojnásobok teda 2 000 bodov (pri hodnote bodu 15,72 eura), po zohľadnení, že žalobca sa stal poberateľom invalidného dôchodku ako aj vzhľadom k veku v ktorom došlo k nezákonnej väzbe a následnému rozvinutiu útrap. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj vyhodnotením námietok žalovanej voči záverom znaleckého posudku. Priznanú výšku nemajetkovej ujmy (9.000 eur) súd prvej inštancie odôvodnil aplikáciou čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd poukazom na to, že dôvodom je nezákonné rozhodnutie o väzbe, ktorú žalobca vykonal v čase od 30.10.1997 do 25.10.1998, pričom následne bol žalobca rozhodnutím súdu oslobodený spod obžaloby v celom rozsahu. Vyhodnotil, že žalobca nebol vzatý do väzby vlastným pričinením a opakovane žiadal o prepustenie. Súd prvej inštancie poukázal v súvislosti s dôsledným dodržiavaním prezumpcie nevinu, že každé obmedzenie osobnej slobody predstavuje závažný zásah do súkromného a osobného života jednotlivca, ktoré sa dotýka jeho cti a povesti, pričom zdôraznil, že takýto zásah je o to závažnejší a intenzívnejší, ak bol žalobca oslobodený spod obžaloby. Pri otázke primeranosti vychádzal z finančných limitov aplikovaných v súlade s judikatúrou ESLP a národných súdov zohľadňujúc životnú úroveň v danom štáte ako aj právne normy priznávajúce limitované odškodnenie obetiam trestných činov, priznal 9.000 eur teda 25 eur za každý deň väzby. Vychádzajúc z uvedeného potom rozhodol aj odvolací súd, ktorý zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Osobitne odvolací súd zhrnul skutočností vyplývajúce z vykonaného dokazovania a na to nadväzujúc poukázal na právne závery opodstatnenosti žaloby v časti nemajetkovej ujmy, vysporiadal sa

s námietkami žalovanej, poukázal na dĺžku trvania väzby takmer 1 rok u žalobcu vo veku 25 rokov, zamestnaného, žijúceho v manželstve, z ktorého sa narodilo dieťa, ktoré skutočnosti vyhodnotil ako spôsobujúce významný zásah do osobnostných práv žalobcu, pričom zdôraznil negatívny dopad na možnosti žalobcu po prepustení. Primeranosť náhrady nemajetkovej ujmy podporil poukazom na rozhodnutie ESLP vo veci Winkler proti Slovenskej republike, v početných rozhodnutiach súdy nemajetkovú ujmu za jeden deň väzby v takomto rozsahu považovali za primeranú, a to bez ohľadu na výšku odškodňovania obetí trestných činov podľa zákona č. 215/2006 Z.z., ktorý predpis nemožno aplikovať vo veci bezvýhradne, ide len o jeden z návodov pri ustáľovaní rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej v prípade, keď zodpovednosť štátu prichádza do úvahy podľa zákona č. 58/1969 Zb. a nemožno pritom opomenúť, že v zákone č. 514/2003 Z. z. boli zákonodarcom nastavené kritériá pre žalobcu výhodnejšie. V súvislosti s priznaným nárokom na náhradu škody na zdraví zdôraznil, že znalecký posudok preukazuje príčinnú súvislosť medzi trestným (väzobným) stíhaním a tiež rozsah sťaženia spoločenského uplatnenia, pričom znalca považoval za osobu odborne spôsobilú a zároveň na správnosti jeho záverov nemení nič ani časové hľadisko, rozhodujúci je okamih kedy choroba vznikla a nie kedy nastala udalosť, ktorá chorobu vyvolala.

28. V súvislosti s nedostatočným odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku v časti priznanej škody na zdraví žalovaná v konkrétnosti namietala, že odvolací súd sa nijakým spôsobom nevyjadril k namietanej znátočnosti a nejasnosti uplatneného nároku na náhradu škody na základe viacerých titulov, čo malo podľa dovolateľky za následok nemožnosť ustálenia príčinnej súvislosti medzi uplatnenou škodou na zdraví a titulom.

28.1. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku na náhradu škody na zdraví v súvislosti s preukázaním príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody, vychádzal z toho, že žalobca uviedol niekoľko príčin majúcich za následok poškodenie jeho zdravia (pobyt vo väzbe, nesprávny postup príslušníkov policajného zboru pri jeho zadržaní a neadekvátnu zdravotnú starostlivosť), následne ustálil vychádzajúc z predloženého znaleckého posudku, že základnou príčinou trvalých negatívnych zmien na zdraví žalobcu bola nezákonná väzba. Odvolací súd tento záver prevzal ako to vyplýva z bodu 12. jeho odôvodnenia, kde opakovane konštatuje existenciu príčinnej súvislosti medzi škodou na zdraví a väzbou príp. väzobným stíhaním.

28.2. Dovolací súd nezistil, že odvolací súd vychádzal pri posúdení nároku na náhradu škody na zdraví z nejasného titulu ako nedôvodne uvádza dovolateľka. Z napadnutého rozhodnutia jednoznačne a nepochybne vyplýva, že titulom uplatneného nároku na náhradu škody na zdraví je nezákonná väzba a v nadväznosti na to ustálil aj príčinnú súvislosť medzi škodou na zdraví a väzbou.

29. Dovolateľka namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal sa ani s jej námietkami vo vzťahu k relevantnosti, dôveryhodnosti a záverom znaleckého posudku č. 5/2012. Zo znaleckého posudku nie je zrejmé z akej konkrétnej zdravotnej dokumentácie znalec vychádzal, kedy a kde sa uskutočnilo vyšetrenie žalobcu, znalec nekriticky prebral neoverené tvrdenia žalobcu ohľadom rodinného zázemia a nemožnosti zamestnať sa a za prekročenie kompetencií žalovaná označila vyjadrenie k telesným bolestiam žalobcu (alergie a dedičné ochorenie).

29.1. Námietkami žalovanej voči znaleckému posudku sa zaoberal už súd prvej inštancie poukázaním, že predmetom lekárskeho vyšetrenia bolo odborné posúdenie psychického stavu žalobcu a následkov nezákonne vedeného trestného konania. Za týmto účelom žalobca predložil znalecký posudok, pričom sa jedná o odborný posudok vyhotovený odborníkom, špecialistom, súdnym znalcom. Pri posudzovaní psychického stavu lekár zohľadňuje všetky skutkové okolnosti v živote človeka majúce súvis a vplyv na jeho osobu, pričom prirodzene vychádza z podkladov a tvrdení produkovaných vyšetrouvanou osobou. Lekár na základe svojich odborných vedomostí a znalostí posudzuje či a aké zmeny na duševnom a telesnom zdraví subjektu boli produkované podklady a tvrdenia vyšetrouvanej osoby spôsobilé vyvolať.

29.2. Odvolací súd primeraným spôsobom reagoval na odvolaciu argumentáciu žalovanej poukázaním na správnosť záverov znalca, pokiaľ sa osobitne nevyjadroval ku konkrétnym námietkam (bod 29.) nebolo to potrebné, pretože sa s nimi dostatočne vysporiadal súd prvej inštancie, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (bod 27.). Zároveň odvolací súd doplnil, že žalovaná v konaní neprodukovala ani nenavrhol vykonať žiaden dôkaz v súvislosti s uplatnenou škodou na zdraví. Obsah námietok žalovanej voči kompetenciám,

odbornej špecializácie a spôsobilosti osoby znalca vyhodnotili súdy náležitým spôsobom ako neoprávnené. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

29.3. Dovolací súd upriamuje pozornosť i na to, že pokiaľ žalovaná namietala nesprávne vyhodnotený znalecký posudok a žiadala, aby nebol braný do úvahy, v zásade dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

29.4. Pokiaľ sa aj súdy nestotožnili s tým, ako žalovaná hodnotila znalecký posudok z hľadiska jeho prípustnosti (požiadavka, aby sa naň neprihliadalo), tak to ešte neznamená, že právo žalovanej na spravodlivé súdne konanie bolo porušené. Namietaný znalecký posudok mal podľa nižších súdov váhu pri hodnotení dôkazov ako listinného dôkazu vzhľadom na skutočnosť, že išlo o znalecký posudok vyhotovený na objednávku žalobcu a predloženého v konaní za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, pričom o jeho správnosti nemali súdy pochybnosti. Je tiež zrejmé, že vyhodnotenie vykonaných dôkazov zo strany súdov oboch inštancií bolo realizované v súlade s § 191 CSP a princípom voľného hodnotenia dôkazov, upraveným v článku 15 CSP, pričom vyhodnotenie dôkazov z hľadiska pravdivosti predpokladá tiež posúdenie vierohodnosti dôkazom poskytovanej informácie podľa druhu dôkazného prostriedku a spôsobu, akým sa podľa zákona vykonáva.

30. Dovolateľka vytýkala súdom, že znalecký posudok nemali brať do úvahy (aj) z dôvodu, že znalec nebol ošetrovujúcim lekárom žalobcu, preto nebol oprávnenou osobou na stanovenie bodového hodnotenia poškodenia zdravia žalobcu s poukazom na § 9 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb.

30.1. Súd prvej inštancie sa námietkou prípustnosti znaleckého posudku zaoberal (bod 29.1.), odvolací súd poskytol odpoveď žalovanej, že znalec je osoba spôsobilá posúdiť aké okolnosti vyvolali zdravotné ťažkosti žalobcu v psychickej oblasti. Tiež konštatoval, že i keď poškodenie zdravia bolo vyvolané väzbou, neznamená to, že mala byť aplikovaná vyhláška č. 32/1965 Zb.

30.2. Z uvedeného vyplýva, že nižšie súdy nezistili dôvodnosť tvrdenia žalovanej, že znalec nebol oprávnenou osobou na stanovenie bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalovaná zjavne nerozlišuje medzi lekárskeho posudkom, ktorý podáva ošetrojúci lekár a znaleckým posudkom, ktorý je v kompetencii znalca. Žalobcovi nemôže byť na ujmu, že v situácii ak nemal k dispozícii lekárskeho posudok od ošetrojúceho lekára, predložil v konaní za účelom preukázania sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho odškodnenia znalecký posudok. Zároveň je zrejmé, že predložený znalecký posudok č. 5/2012 bol vypracovaný 16. decembra 2012 za účinnosti zákona č. 437/2004 Z.z.

31. Podľa dovolateľky odvolací súd sa nevyjadril k námietke, že v prípade výšky bodového ohodnotenia poškodenia zdravia, bol posudok povinný potvrdiť prednosta príslušného odborného oddelenia podľa bodu A čl. III prílohy vyhlášky č. 32/1965 Zb. ods. 15, avšak súhlas prednostu absentuje.

31.1. Z rozhodnutí nižších súdov jednoznačne vyplýva, ako už bolo uvedené, že znalec odškodnil trvalé

následky na zdraví žalobcu podľa zákona č. 437/2004 Z.z. (bod 12. odôvodnenia odvolacieho rozsudku), preto nebolo významné a ani účelné osobitne uvádzať postup odškodnenia v prípade aplikácie vyhlášky č. 32/1965 Zb., ktorá sa na daný prípad nevzťahuje. Táto námietka nemala pre vec podstatný význam, preto odvolací súd nemusel poskytnúť konkrétnu odpoveď.

32. Ďalej dovolateľka uplatnila námietku, že sa odvolací súd opomenul vyjadriť aj k výške náhrady škody na zdraví, ktorá mala byť (v prípade akceptovania znaleckého posudku) určená vo výške 3.983,27 eura v zmysle ust. § 7 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. za 2 000 bodov x 60 Sk = 120.000 Sk/30,126 = 3 983,27 eura. Taktiež dôvodila, že nie je zrejmé na základe akej úvahy odvolací súd dospel k záveru o správnom aplikovaní zákona č. 437/2004 Z.z. a o nesprávnom aplikovaní vyhlášky č. 32/1965 Zb.

32.1. Podľa názoru dovolacieho súdu za situácie, že výška odškodnenia bola súdmi priznaná podľa zákona č. 437/2004 Z.z. v zmysle znaleckého posudku počtom bodov 1 000, zvýšené na dvojnásobok - 2 000 bodov, hodnota bodu 15,72 eura, nebolo podstatné zaoberať sa výškou ustanovenou podľa predpisu, ktorý v čase ustálenia škody nebol účinný a ktorého aplikácia nebola relevantná. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatoval, že i keď poškodenie zdravia bolo vyvolané väzbou, neznamená to, že mala byť aplikovaná vyhláška č. 32/1965 Zb., rozhodujúci je okamih kedy choroba vznikla (bol stav ustálený), a nie kedy nastala udalosť, ktorá chorobu vyvolala. Odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody pre ktoré bolo správne a opodstatnené priznať žalobcovi odškodnenie za škodu na zdraví podľa zákona č. 437/2004 Z. z. a tiež sa vysporiadal s dôvodmi pre ktoré aplikácia vyhlášky č. 32/1965 Zb. neprichádza do úvahy.

33. Napokon dovolateľka poukázala, že odvolací súd zneprehľadnil situáciu, keď v bode 12. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že škoda na zdraví mala vzniknúť žalobcovi v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním a na inom mieste uviedol, že žalobcovi škoda na zdraví vznikla v príčinnej súvislosti s jeho väzobným stíhaním.

33.1. Z bodu 12. odôvodnenia napadnutého rozsudku podľa dovolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že odškodnenie sa priznáva v príčinnej súvislosti s väzbou, odvolací súd takýto pojem použil v tejto časti odôvodnenia celkovo 5- krát, z čoho i dovolateľke musí byť zrejmý zdroj protiprávneho konania, zohľadniac súdom prvej inštancie jednoznačné ustálenie základnej príčiny zmien na zdraví žalobcu spočívajúcej v nezákonnej väzbe.

34. Po zrekapitulovaní výsledku preskúmania námietok dovolateľky dovolací súd považuje námietky konkretizované pod bodmi 28. 30. 32. a 33. za majúce podstatný význam, odvolací súd sa nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia adekvátne vysporiadal tak ako je podrobne uvedené pri každej námietke osobitne a to objektívne uspokojivým spôsobom, v súlade s § 393 ods. 2 CSP, odvolací súd neporušil právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy. Zároveň námietky dovolateľky špecifikované v bodoch 29. a 31. dovolací súd hodnotí bez podstatného významu (z dôvodov uvedených pri každej námietke zvlášť) a to so zreteľom na stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odvolací súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Z ust. § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP ani z práva na spravodlivý proces nemožno dovodiť povinnosť súdov vysporiadať sa s každou jednotlivou námietkou strany sporu.

35. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

36. Konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z §

420 písm. f) CSP, preto dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

37. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

39. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

40. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priechiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

41. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

42. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka,

Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/221/2017).

43. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

44. Podľa názoru žalovanej rozhodnutím odvolacieho súdu v súvislosti s posúdením „otázky aplikácie zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi vo vzťahu k primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s čl. 5 ods. 5 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd s ohľadom na zásadu spravodlivého zadosťučinenia“ prišlo k zásadnému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej sa priznávania nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., pričom dovolateľka poukázala na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/171/2005, 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012, 3Cdo/17/2017 a 3Cdo/19/2018 (bod 3.2.).

45. V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 najvyšší súd v podstatnom konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať.

46. V rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6Cdo/37/2012 dovolací súd dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 06. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 (v prípade Winkler proti Slovenskej republike). Predmetným zrušujúcim rozhodnutím ale nebol vyslovený záväzný právny názor, pretože v ňom došlo k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu pre jeho nepreskúmateľnosť, a teda je zrejmé, že v uvedenom dovolacom konaní sa z formálneho pohľadu otázka primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy ani neriešila.

47. V ďalšom žalovanej označenom zrušujúcom rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6MCdo/15/2012 najvyšší súd dospel k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého, v prípade že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho

zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. Aj z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že v tomto nebol vyslovený záväzný právny názor a preto nedošlo k odklonu v zmysle uvedenej dovolacej vady § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

48. Vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Tento zákon neupravoval náhradu (a teda ani jej výšku) nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. K záveru o možnosti priznať túto náhradu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. dospela prax všeobecných súdov Slovenskej republiky až v súvislosti s právnymi názormi najvyššieho súdu obsiahnutými v judikáte R 13/2009.

49. V ďalšom označenom rozhodnutí zo 07. augusta 2018 sp. zn. 3Cdo/7/2017 najvyšší súd pri riešení predmetnej otázky poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESLP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).

50. V rozhodnutí najvyššieho súdu z 24. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/19/2018 najvyšší súd konštatoval, že povinnosť všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenil neskôr nič ani zákon č. 514/2003 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (v znení zákona č. 412/2012 Z.z.) tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP. V tomto rozhodnutí dovolací súd vo vzťahu k predmetnej otázke poukázal na judikatúru ESLP (Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo; Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo; Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko; Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).“ Citované rozhodnutie sa týkalo aplikácie zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.⁵² Dovolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2017 sp. zn. III. ÚS 754/2016 a v ňom uvedené konštatovanie „všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť v prípadoch, ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obetí trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti). Významným je však i to, že z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu v týchto prípadoch konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť

absolútna (štat sa jej nemôže zbaviť).“ [bod 33. odôvodnenia nálezu].

51. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu odvolací súd sa právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním žalovanou, neodklonil v nastolenej otázke primeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prejednávanej veci odvolací súd (aj prvoinštančný súd) pri určovaní primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím o väzbe v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a v rámci nej ustálených kritérií, keď vyhodnocoval a zohľadňoval jednotlivé konkrétne špecifiká a okolnosti danej veci, a to najmä dĺžku väzby a následky, ktoré väzba vyvolala v jednotlivých oblastiach života žalobcu (bližšie pozri body 9. a 10. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s bodom 9.1 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie) a v nadväznosti na tieto zistenia ju stanovil s prihliadnutím na judikatúru súdov, v porovnaní s výškou náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej v iných obdobných prípadoch. Závery súdov pri posudzovaní nastolenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností v posudzovanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolací súd je navyše v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

52. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

53. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.